

ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА
ПАЛАТА УКРАЇНИ

РАЗОМ

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ АНКЕТУВАННЯ ТППУ «ОЧІКУВАННЯ БІЗНЕСУ 2021»

Київ

11 березня 2021

Чернігівська ТПП, Херсонська ТПП, Житомирська ТПП, Кіровоградська ТПП, Чернівецька ТПП, Сумська ТПП, Запорізька ТПП, Одеська ТПП, Рівненська ТПП, Львівська ТПП, Черкаська ТПП, Тернопільська ТПП, Закарпатська ТПП, Вінницька ТПП, Хмельницька ТПП, Волинська ТПП, Київська ТПП, Київська обласна ТПП, Полтавська ТПП, Луганська ТПП, Івано-Франківська ТПП, Дніпропетровська ТПП, Харківська ТПП, Миколаївська ТПП, Донецька ТПП

Місія ТПП України. Система Торгово-промислових палат в Україні забезпечує сприятливе бізнес-середовище в Україні, створює та розширює можливості розвитку бізнесу через відкриття нових ринків для вітчизняного експорту, сприяння покращенню бізнес-клумату в процесі діалогу бізнесу та влади, та є однією з найстарших та найбільших бізнес-асоціацій в Україні.

Мета анкетування – в рамках щорічної підготовки «Порядку денного від бізнесу до влади» (UCCI – National Business Agenda) оцінити основні проблеми, що заважають розвитку підприємництва в Україні та визначити альтернативи щодо їх можливого вирішення.

Анкетування проходило в онлайн-форматі серед членів комітетів підприємців при ТППУ в період з 08 по 22 лютого 2021 року, і отримано 72 відповідей.

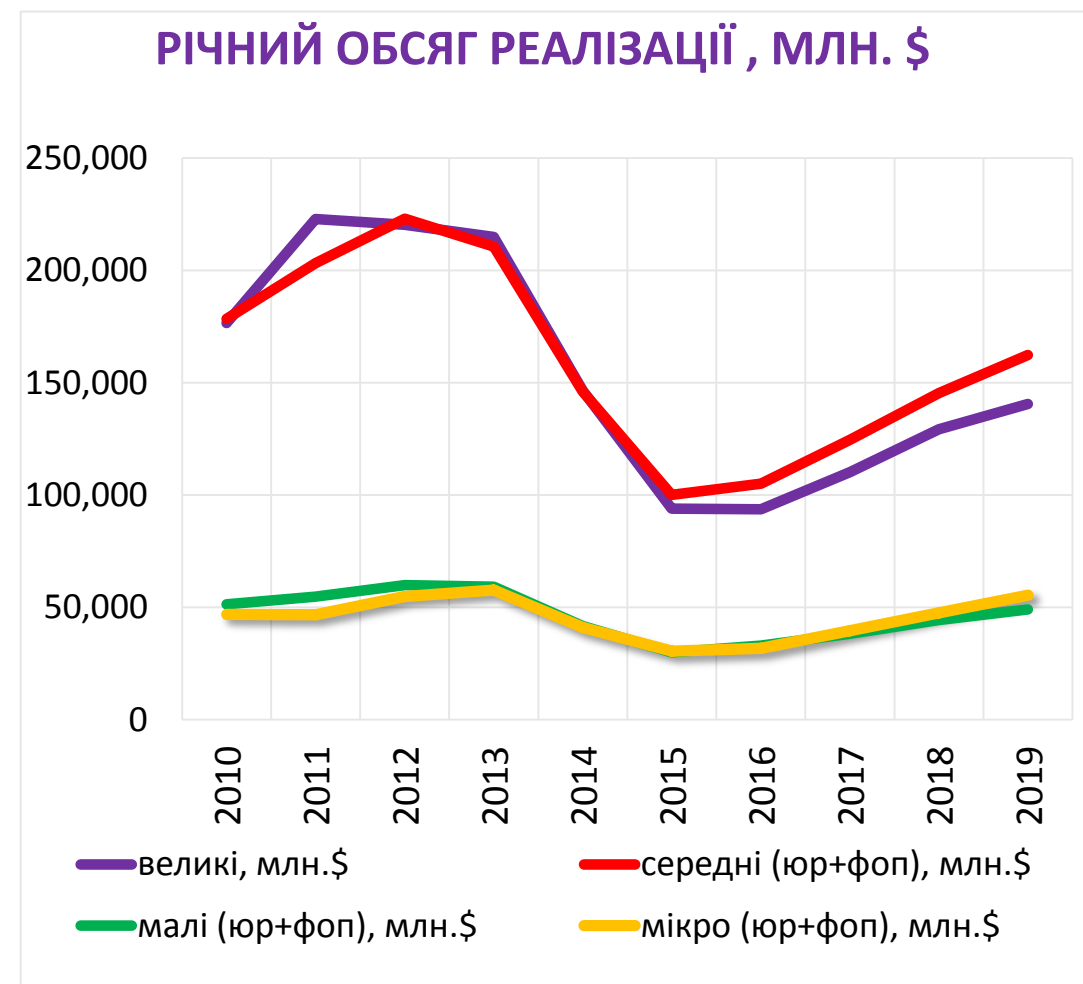
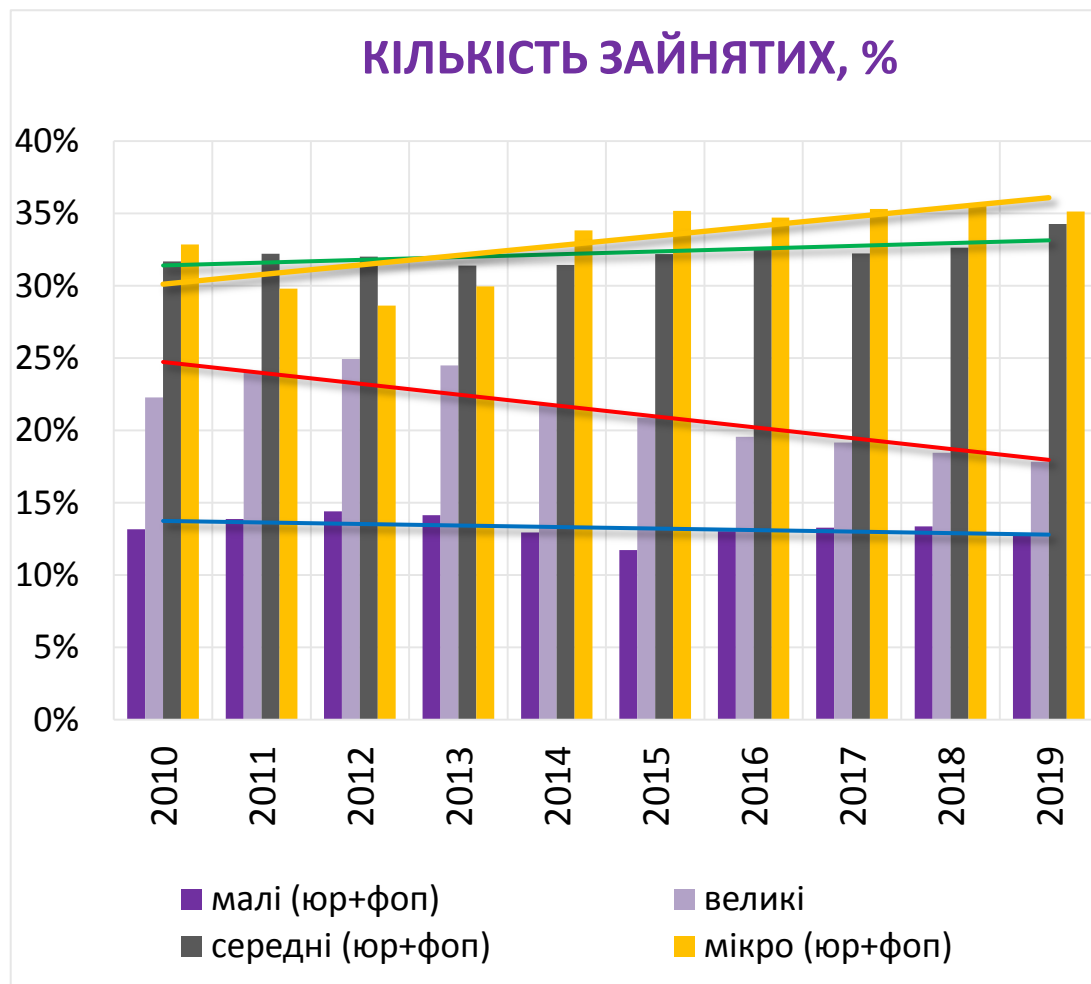
A1

A2

A3

КОНТЕКСТ ЩОДО БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА І МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

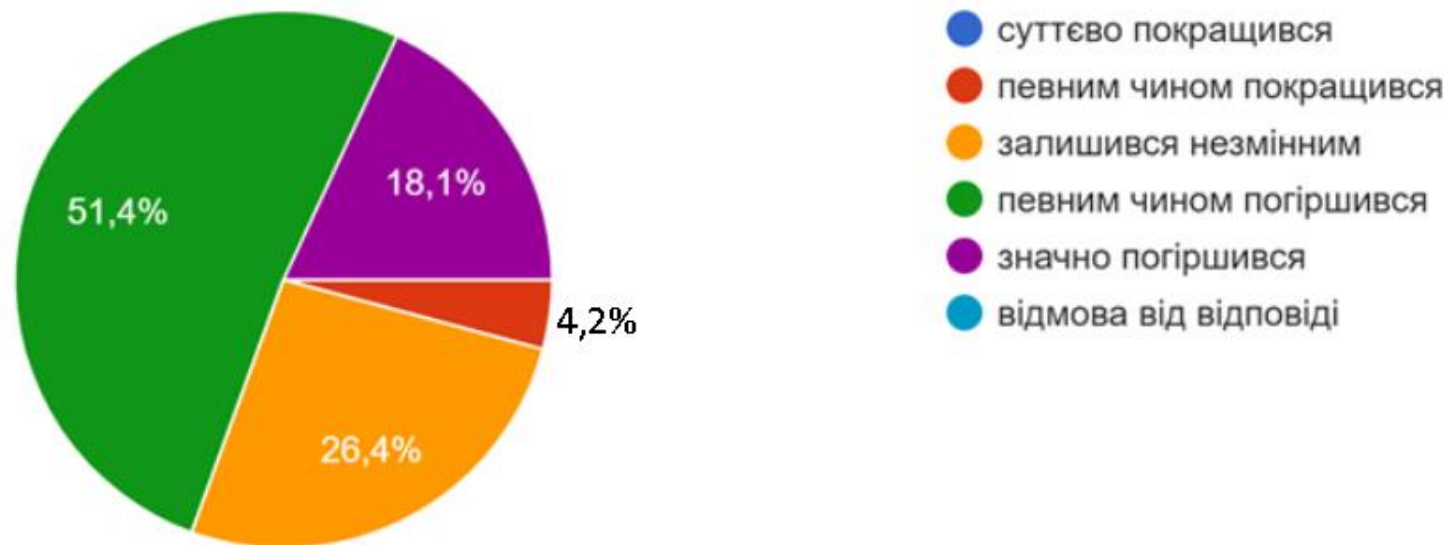

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ АНKETУВАННЯ ТППУ «ОЧІКУВАННЯ БІЗНЕСУ 2021»

ОЦІНКА БІЗНЕС- КЛІМАТУ 2020

За Вашими оцінками у минулому 2020 році бізнес-клімат в Україні (що залежить від якості державних регуляцій та їх виконання органами влади) змінився наступним чином:

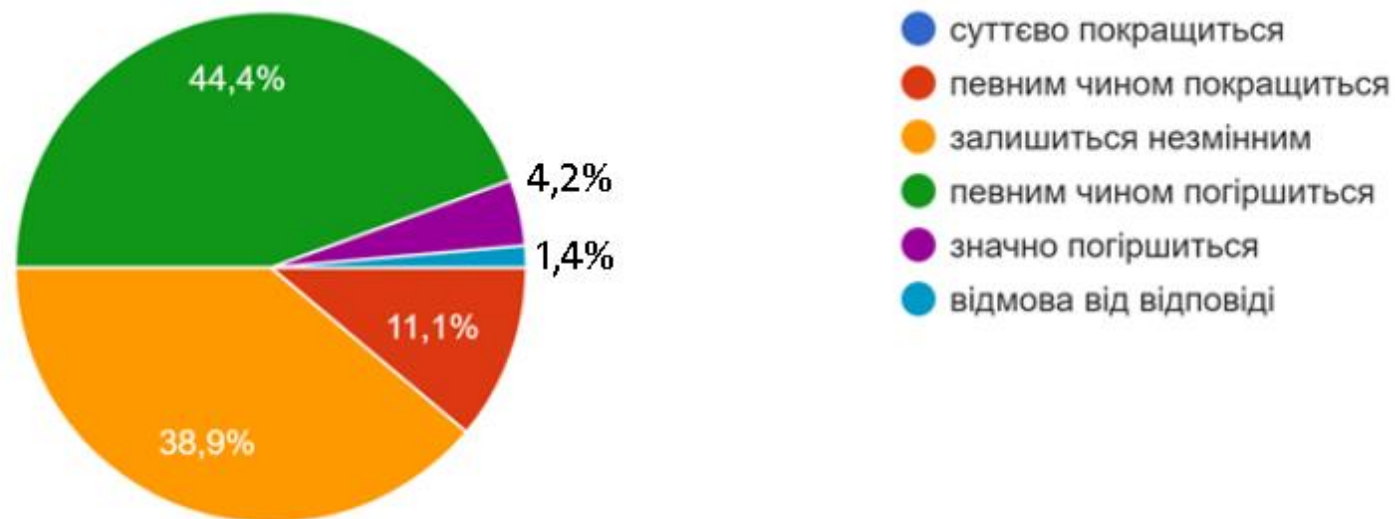
Абсолютна більшість респондентів (69.5%) – стан бізнес-клімату у 2020 році оцінюють негативно. Лише 4.2% відмічає «певне покращання».

ПРОГНОЗ БІЗНЕС- КЛІМАТУ 2021

За Вашими очікуваннями у поточному 2021 році бізнес-клімат в Україні (залежить від якості державних регуляцій та їх виконання органами влади) зміниться наступним чином:

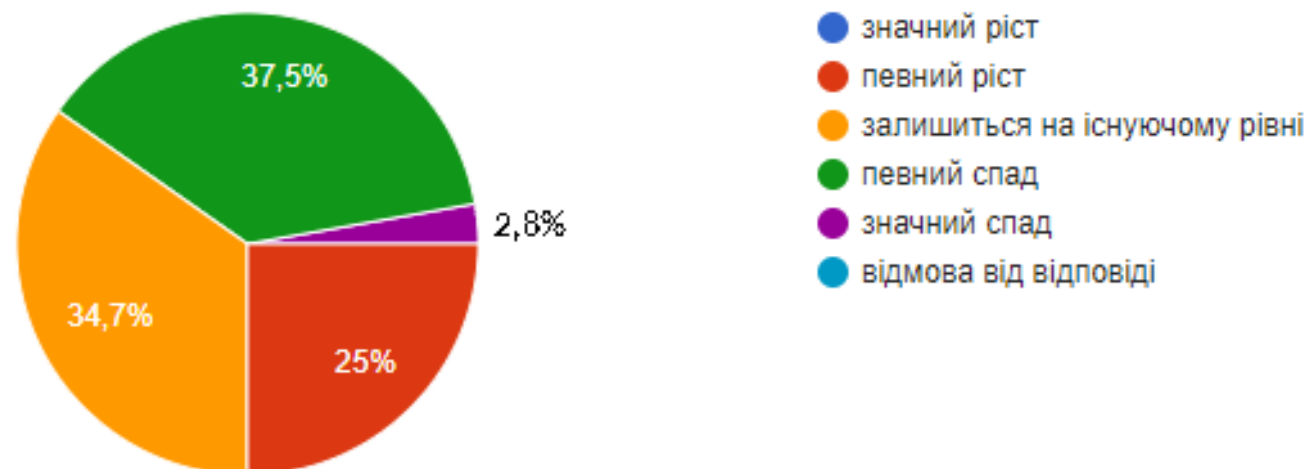

44.4% респондентів очікує погіршення бізнес-клімату у 2021 році, 38.9% - нейтрально і лише 4.2% очікує значного погіршення, проте 11.1% сподівається на певне покращання. В цілому оцінка на 2021 рік НЕЙТРАЛЬНО-ПЕСИМІСТИЧНА.

ПРОГНОЗ ЩОДО БІЗНЕСУ 2021

За Вашими очікуваннями у поточному 2021 році Ваша бізнес-діяльність продемонструє наступні зміни:

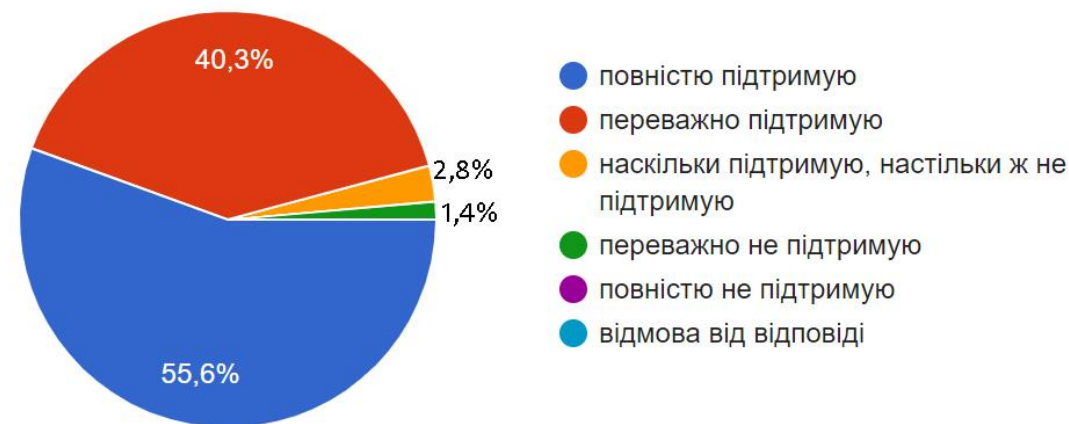
25% респондентів очікує поживавлення бізнесу у 2021 році, 34.7% - нейтрально, а 37.5% очікує певного спаду та 2.8% очікує суттєвого спаду. В цілому прогноз респондентів щодо бізнес-діяльності – РІЗНОСПРЯМОВАНИЙ та в основному обережно НЕЙТРАЛЬНИЙ.

Чи згодні Ви з думкою, що основна суспільна користь від малого бізнесу полягає у створенні ним робочих місць (як для самозайнятих, так і для найманих працівників)?

Чи згодні Ви з думкою, що розвиток економіки (ВВП країни) в значному ступені залежить від розвитку малого та середнього бізнесу?

95.9% респондентів згодні з думкою, що ВВП країни в значному ступені залежить від розвитку малого і середнього бізнесу, та 91.7% респондентів погоджується з тим, що основна суспільна користь від малого бізнесу полягає у створенні ним робочих місць.

Чи згодні Ви з думкою, що суб'єкти малого бізнесу мають здійснювати свою діяльність в однакових умовах з великим та середнім бізнесом (на основі однакових норм державних регуляцій)?

Половина респондентів вважає, що регуляції для малого бізнесу мають відрізнитись від регуляцій для великого і середнього бізнесу, а інша половина вважає, що регуляції для великого, середнього та малого бізнесу мають бути однаковими (!)

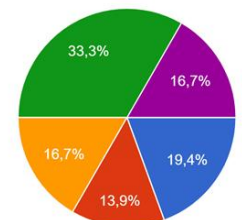
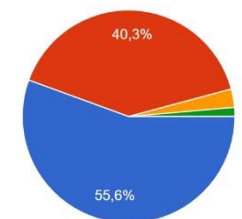
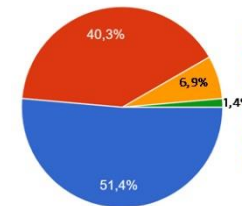

“Розкид” оцінок респондентів щодо значення МСП для ВВП країни та ролі малого бізнесу як створювача робочих місць з одного боку, та з іншого боку щодо однаковості державних регуляцій для малого бізнесу і великого бізнесу - **свідчить про несформованість та не сталість громадської думки (...) про засади державної політики щодо малого бізнесу в Україні.**

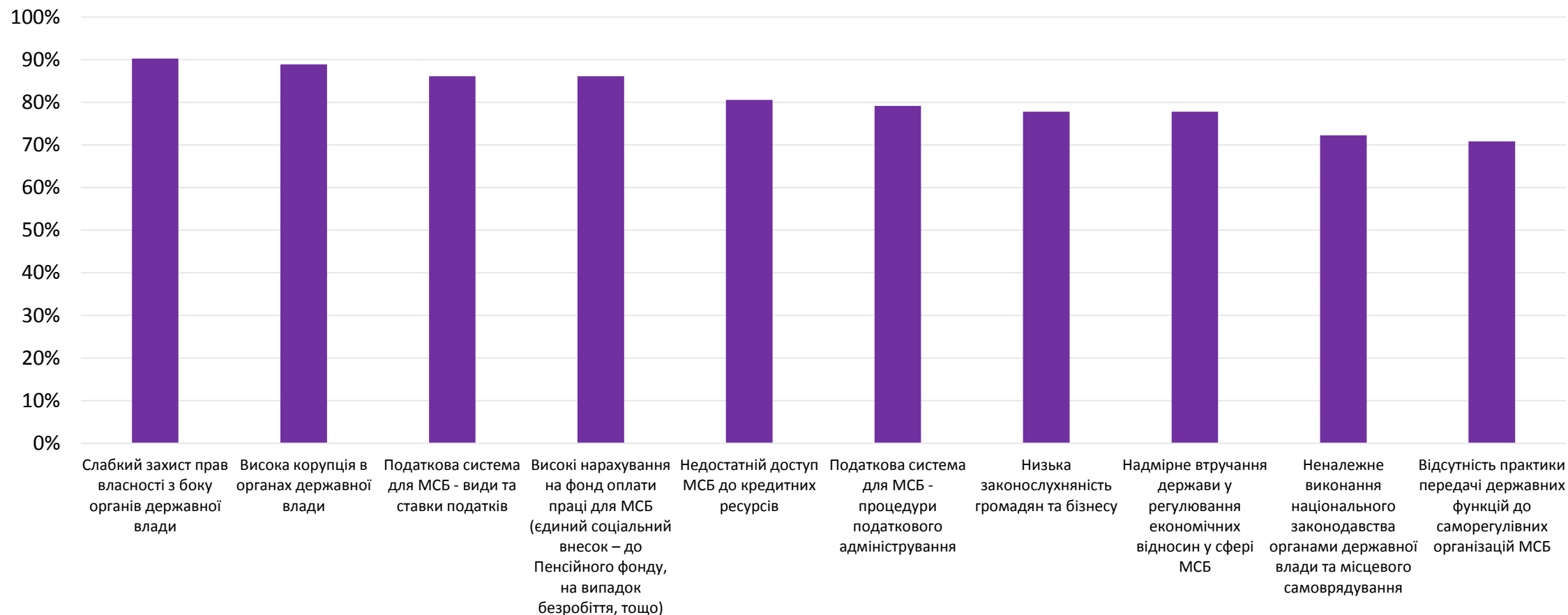
Ці результати анкетування доводять правомірність висновків, зроблених в дослідженні ТППУ «Стан розвитку малого бізнесу, державна політика щодо малого бізнесу та рекомендації», 15.12.2020 (Дм.Ляпін):

«...існує нагальна доцільність відмовитись від широкої і, відповідно, погано сконцентрованої «політики щодо МСП», і перейти до формування: а) окремої державної політики «щодо середнього бізнесу [по окремих секторах]», б) **окремої державної політики «щодо малого бізнесу» та в) окремої державної політики «щодо мікро бізнесу».** Кожна така політика має мати свій специфічний набір цілей, інструментів та показників своєї результативності».

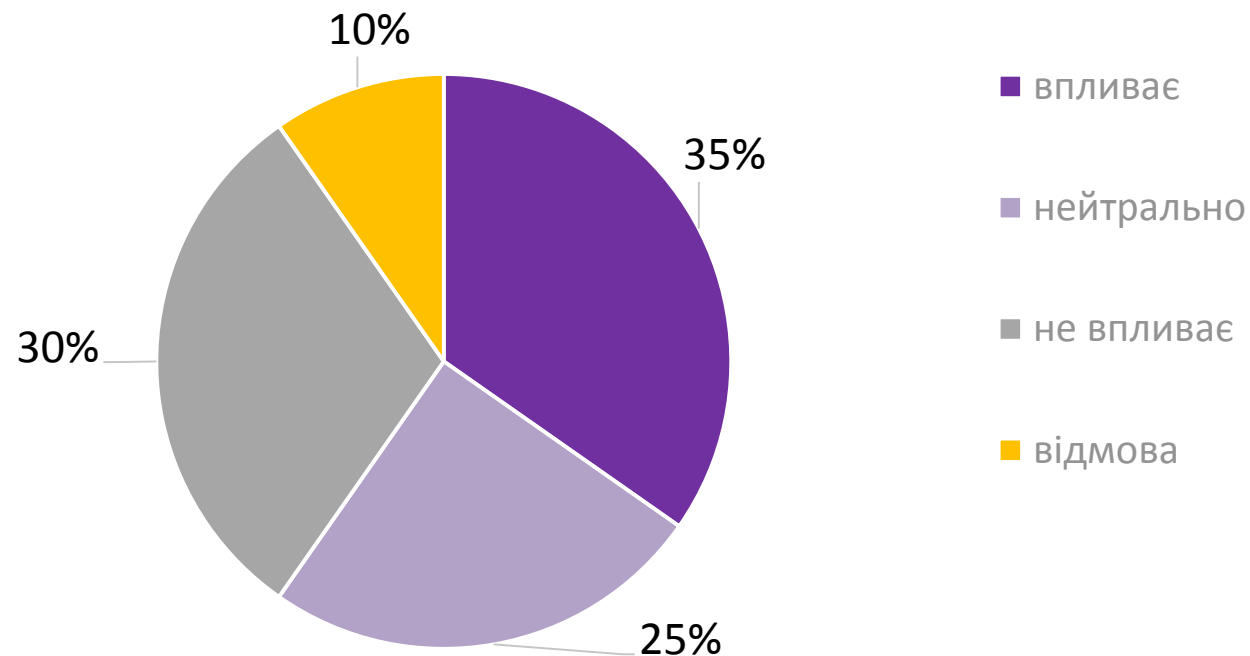
РАНЖУВАННЯ ПРОБЛЕМ, ЩО ЗАВАЖАЮТЬ РОЗВИТКУ МСБ

У РЕСПОНДЕНТІВ ВІДСУТНЯ СТАЛА ОЦІНКА

Запитання: проблема, яка заважає розвитку бізнесу (МСБ) в Україні?
НЕДОСТАТНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЩОДО РЕГУЛЮВАННЯ МСБ

ВІДПОВІДІ НА «ВІДКРИТЕ» ЗАПИТАННЯ ЩОДО ПРОБЛЕМ МСБ

Армия чиновников, пытающихся доказать свою важность и нужность.

Белике податкове навантаження

Відсутність контролю продаж по ланцюгу виробник(імпортер)-споживач. Корумповані суди. Страхова медицина, як варіант виведення зарплат з тіні.

Заважають розвитку МСБ в Україні, проблеми, які все ще існують в сфері ліцензування, дозвільній системі, системі оподаткування, системі кредитування та фінансової підтримки МСБ.

Зайва забюрократизованість більшості процедур з боку органів державної влади, відсутність зацікавленості в успіху та розвитку МСБ як на національному, так і регіональному рівнях

Законодавче регулювання

Затримка на невизначений термін оплати робіт по виконаним контрактам замовниками, що мають державне фінансування (АЕС)

Корупція

Надмірний тиск держави на МСП, на протидію преференцій для великого бізнесу, монополістів та олігархічних кланів.

Недовіра до держави через постійні намагання надавати МСБ в той чи інший спосіб.

Недостатній доступ МСБ до кредитних ресурсів

Нестабільність законодавства

Олігархізація в органах державної влади та у ЗМІ

Політична нестабільність та правовий нігілізм

Потрібна натомість підтримка МСБ на рівні держави та місцевого самоврядування наданням податкових пільг для новостворених в перші 3-5 років, також впровадити компенсації у вигляді зниження чи зняття податку для МСБ в разі оновлення ними матеріально-технічної бази, технологій, інновацій (так зване повернення податків), запровадити підтримку МСБ юридичними послугами, бізнес-консультаціями, навчанням, тощо через бізнес-асоціації, спілки підприємств.

Поки що є враження, що підприємець сам-на-сам, скільки у нього самого вистачає розуміння та сил опиратися несприятливим економічним умовам, буквально виживати. Треба висловити подяку тим, хто вирішив зняти з плеч держави тягар за своє утримання, сам взявся до створення бізнесу, найняв працівників, сплачує податки до держави. Державі треба займатися справами бізнесу на державному рівні - розвивати базові сектори економіки, створювати нові робочі місця, оновлювати виробничі потужності, розвивати регіональні виробництва, щоб з міст та містечок люди не тікали в пошуках роботи, займатися екологією та енергетикою.

Проблеми які хвилюють бізнес: на першому місці знаходиться високе податкове навантаження, на другому – високий рівень корупції, на третьому – війна на сході країни.

Проблеми, пов'язані з функціонуванням державних інститутів. Зміниться ситуація в Україні (на краще, звісно) - почнемо вирівнювати ситуацію з бізнесом. На питання відповідала з огляду на сучасні реалії. Не всі відповіді однозначні

Рівень поінформованості про реальні витрати держави на стимулювання розвитку економіки, в першу чергу МСБ

Система "Прозоро" може бути ефективною тільки для торговельних підприємств, а для підприємств - виробників ця система неприпустима

Оцінка респондентами можливих напрямків поліпшення бізнес-клімату в Україні

ОЦІНКА РЕСПОНДЕНТАМИ МОЖЛИВИХ НАПРЯМКІВ ПОЛІПШЕННЯ БІЗНЕС-КЛІМАТУ В УКРАЇНІ «ВІДКРИТЕ» ЗАПИТАННЯ

1) Впровадження ПнВК, 2) зниження податкового навантаження на фонд оплати праці (20-15% сукупно)
Встановити на законодавчому рівні державні закупівлі у вітчизняних підприємств-виробників як гарантію їх виробництва

Деолігархізація органів державної влади

Дешевих кредитів поготів й чекати, ще й горизонт планування дуже короткий, будь-який кредит стає як ярмо. Банки не допомагають бізнесу експертизою проекту під кредит (наприклад, взяли б робити експертну оцінку та підбір виконавців в будівництві чи виробництві або впроваджувати стандарти ISO для тих МСБ, що взяли кредит).

Збільшення державних та регіональних програм розвитку економіки та розширення участі в них МСБ

Надання державою дешевих кредитів та податкових пільг

Надання преференцій вітчизняним виробникам товарів та послуг при здійсненні процедури публічних закупівель

Перекласти податкове навантаження на великий бізнес

Перекласти податкове навантаження на великий бізнес

Податкові канікули, скасування ЄСВ натомість зобов'язальне страхове само-накопичення

Спрощення податкової системи

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Узагальнені оцінки від представників бізнес-середовища традиціоналістичні та внутрішньосуперечливі.

Наявний «розрив» між визначенням проблем та оцінкою ситуації – і пропозиціями щодо інструментів державної політики сприяння розвитку МСБ.

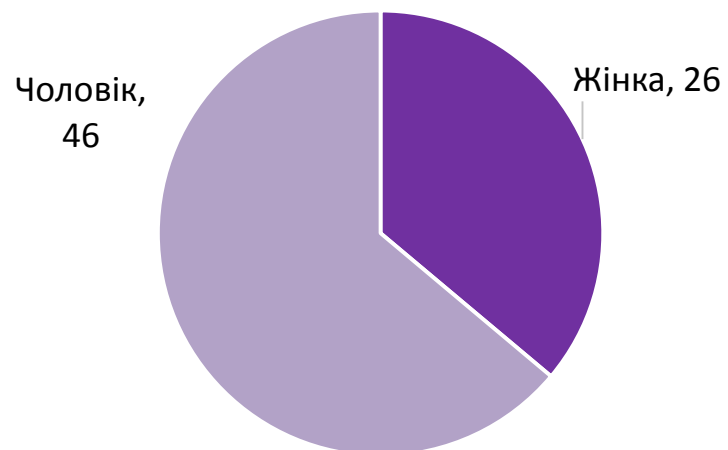
Подолання цих внутрішніх проблем бізнес-середовища «II-го порядку» можливо створенням та активізацією більш широкого суспільного діалогу, зокрема на площадці ТПП, щодо очікуваного стану бізнес-клімату в майбутньому та конкретикою інструментів державної політики сприяння розвитку МСБ.

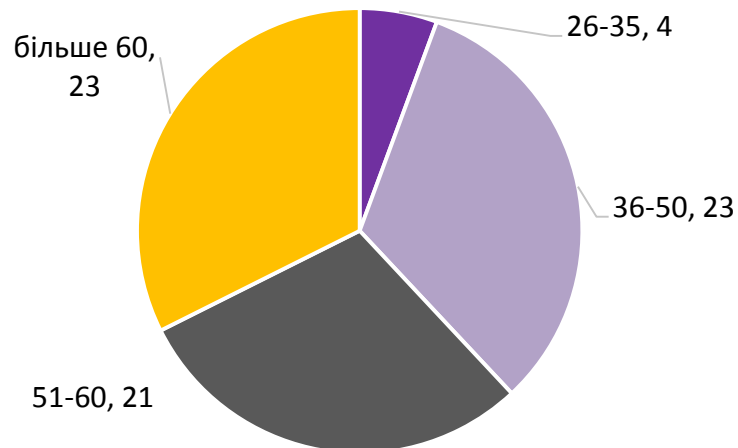
ДОВІДКОВО:

УЗАГАЛЬНЕНИЙ ПРОФІЛЬ РЕСПОНДЕНТІВ

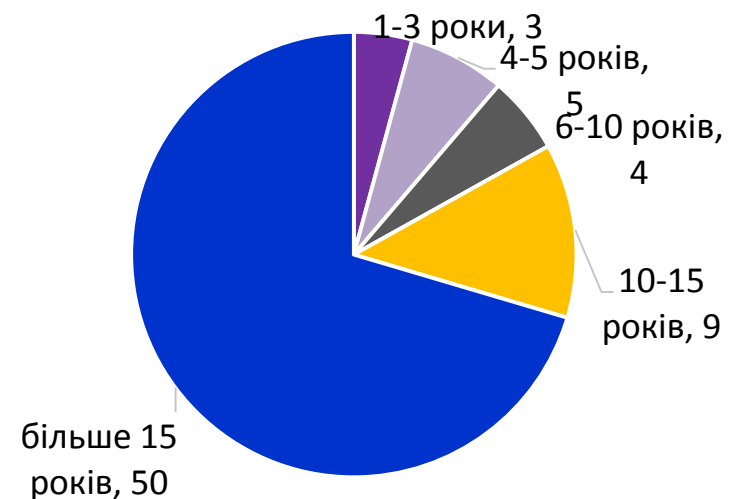
Стать респондентів

Вік респондентів

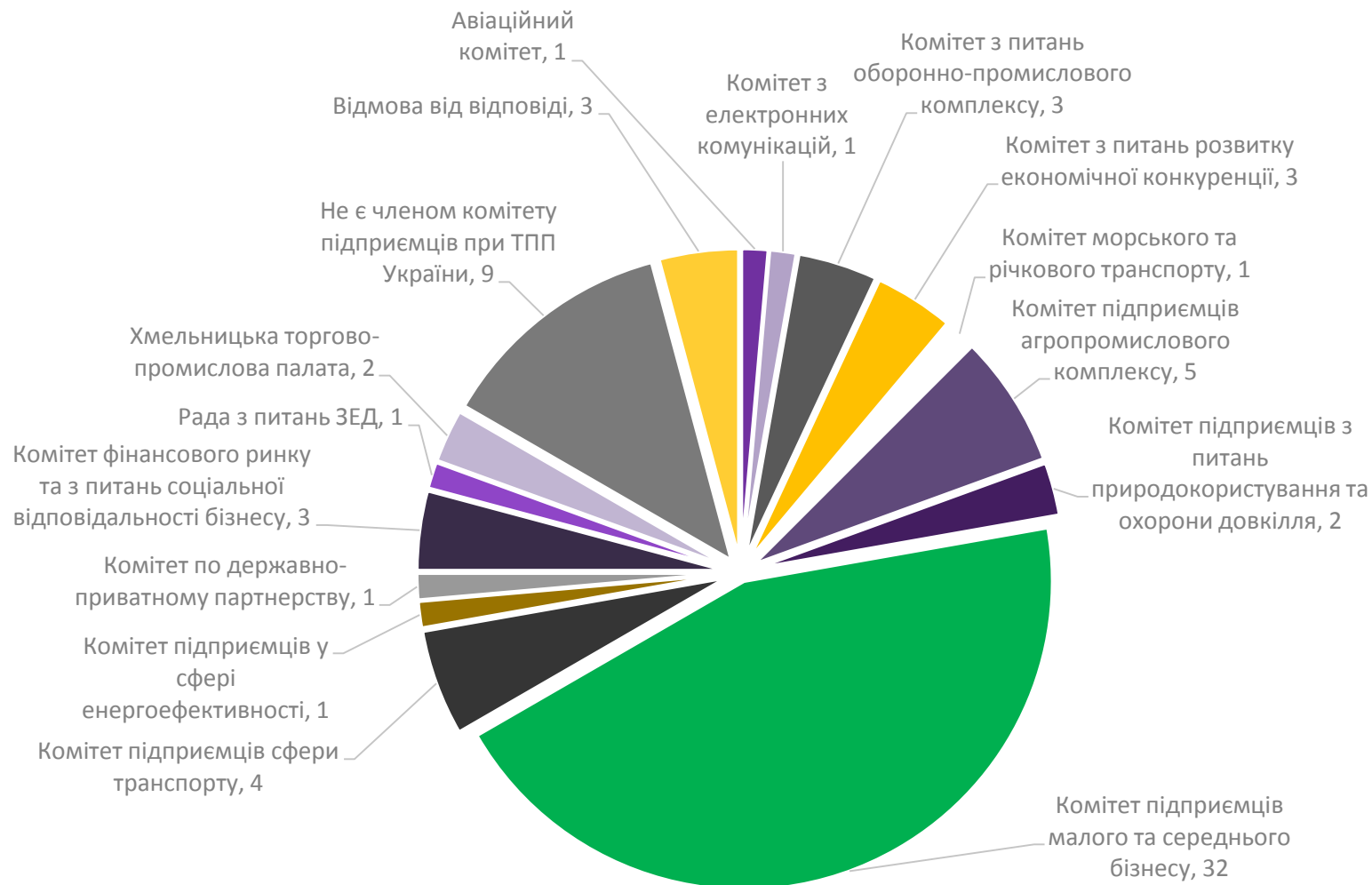
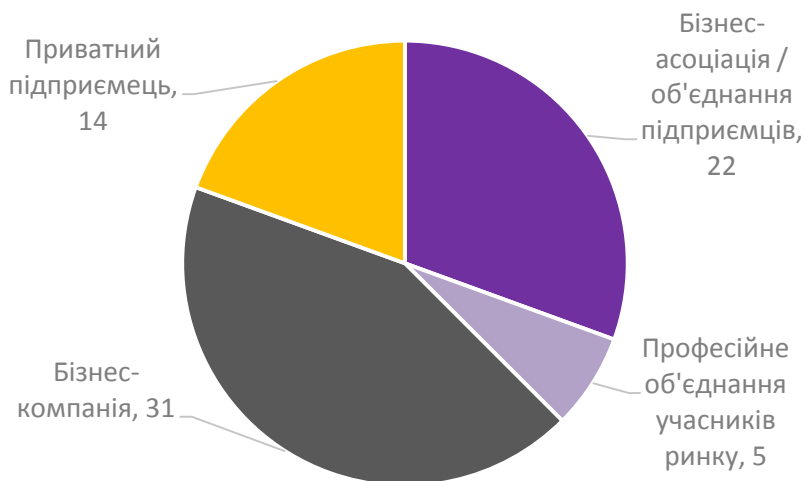

Досвід діяльності

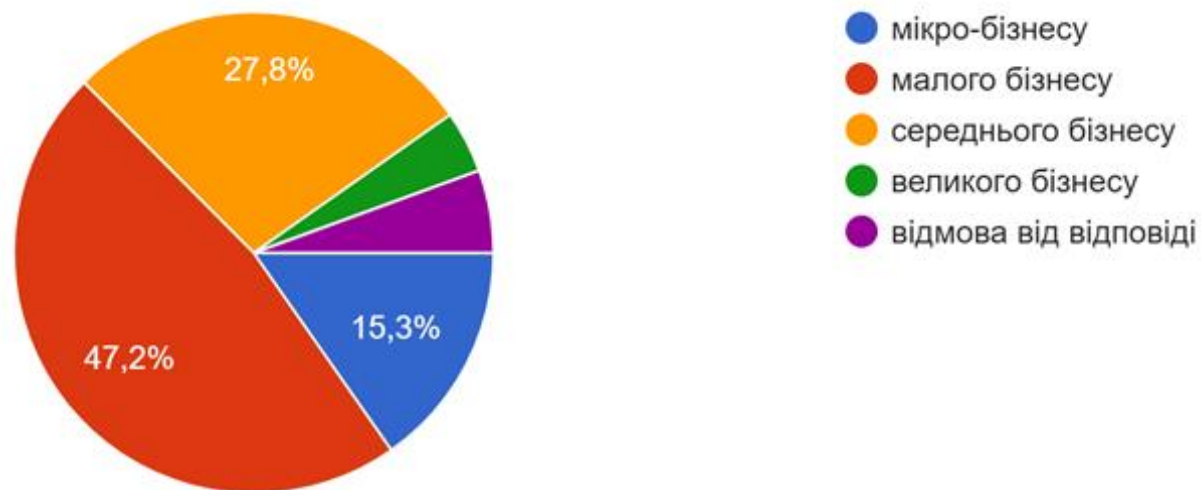

УЗАГАЛЬНЕНИЙ ПРОФІЛЬ РЕСПОНДЕНТІВ

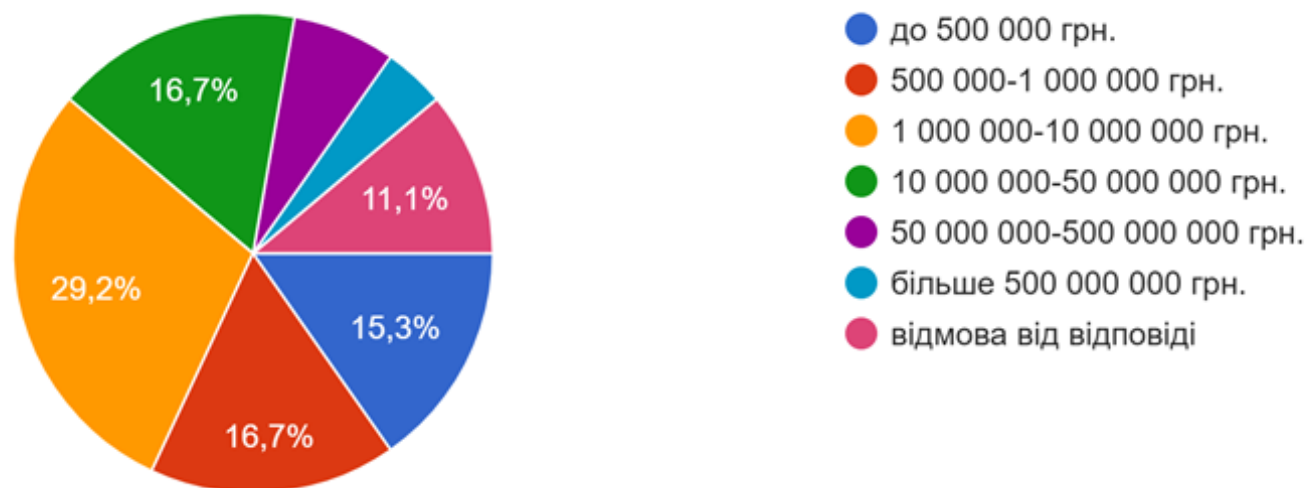
Основна сфера Вашої бізнес-діяльності (діяльність членів Вашої організації) відноситься до...

90.3% відповідей – відповіді МСБ

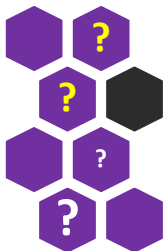
Як би Ви орієнтовно визначили групу річного обсягу реалізації у Вашій бізнес-діяльності (у діяльності членів Вашої організації)

Довідково: за нормами Господарського Кодексу України (стаття 55) критерій річного обсягу реалізації для великого бізнесу починається з еквіваленту 50 млн євро (більше 1.5 млрд грн).

Більше 85% відповідей – відповіді МСБ (11% - відмова від відповіді)

Чи здійснюються у Вашій бізнес-діяльності (діяльності членів Вашої організації)
експортно-імпортні операції?

Більшість респондентів (55.6%) – займаються експортно-імпортною діяльністю.

ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА
ПАЛАТА УКРАЇНИ

РАЗОМ

Керівництво проекту:

Михайло Непран, заслужений економіст України

Дмитро Вишневський

Розробка анкети та обробка результатів:

Дмитро Ляпін, к.т.н., заслужений економіст України

Організація взаємодії з комітетами підприємців при ТППУ:

Тетяна Васильєва

Забезпечення онлайн анкетування:

Вікторія Маслакова

ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА
ПАЛАТА УКРАЇНИ

РАЗОМ

УСПІХ ПОЧИНАЄТЬСЯ З НАМИ!

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ

Торгово-Промислова Палата України

вул. Велика Житомирська, 33, Київ, 01601

тел.: (044) 584-28-24

e-mail: uccci@uccci.org.ua

www.ucci.org.ua

ВПЕРЕД, ДО НОВИХ ПЕРЕМОГ!

